

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Qu. XXV. Quomodo fiant visiones corporales, & externæ, & qualiter
removendæ sint?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

hō communicenur, quæ si oculi vera sunt. *Secunda*, si sunt de rebus, quas solus Deus potest cognoscere, ut futura contingentia, & cogitationes cordium, sicutem postquam eventus illorum, & istarum clara novitia dictum probet. *Tertia*, si ad humilitatem, obseruantiam legum, amorem DEI, & Christi imitationem inducunt. *Quarta*, si quamvis in principio anima perturbatur, & horrescat, postea tamen hac anxietate sublata, dulcedine quadam interna perfundatur, & sub quiete maxima remaneat. *Quinta*, ex bonis fructibus & effectibus earum sunt etiam ex parte personarum recipientium plura consideranda sunt; vita virtuosa, aut virtuosa, inclinatio aut repugnatio ad visiones, aut revelationes. Item qualitas ingenii, indolis, & complexionis, multum enim obest opinioni veritatis, vel nimis tardum, vel nimis acutum ingenium; item curiosum, inquietum & imaginativum; complexum item melancholicum, ac denique natura jejunis & porfirantis attrita atque debilitas. Legendus de his ven. P. Michael de Fonte cap. 19. libri 2. Operis supra laudati.

QVAESTIO XXV.

Quomodo siant visiones corporales, & exteriores, & qualiter removenda sint?

DE illis visionibus, & revelationibus plures habemus in Scriptura sacra, ubi DEUS vel per se, vel per Angelos hominibus in specie & forma visibili apparet voluit, & loqui. Harum igitur si sumantur formaliter pro actu visionis, seu sensationis, ipsam est cœla formalis; potentia cœla receptiva, seu materialis, & ipsa cum specie cœla efficiens autem eiususque videnter liberi, si voluntariè videntur, erit, quemlibi quisque proposuerit; & idem proportionaliter dicendum est de visione imaginaria, sumpta pro actu imaginationis, & de intellectuali pro actu intellectus.

Loquendo vero de visionibus objectivis sumptibus, seu pro re, quæ objectum potest, tunc visionum corporalium sensibilium cœla formalis erit forma illa, seu qualitas sensibilis, quæ aliqui ex quinque sensibus objicuntur; ut figura, lux, color, sonus, odor, sapor, calor, frigus, &c. Ubi per sonos intelligimus voces non articulatas, ut a locutionibus distinguantur; quamvis enim locutiones externæ, quæ per aures percipiuntur, ad illas visiones & revelationes externas pertinere, de illis tamen est specialis difficultas suo loco tractanda. Similiter cum de objectis tangibilibus loquimur, ut sunt frigus, calor, durum aut molle, & quidquid aliud tactum immutat, non est nobis sermo de contactibus illis divinis, de quibus egimus quæst. 17. dub. 6. qui ad unionem pertinent, & sunt pure spirituales, columque metaphorice actus dicuntur.

Cœla materialis harum apparitionum est corpus illud, cui insunt predictæ formæ & qualitates, quod aliquando est corpus vivum, & naturale aliquius Sancti apparentis, quomodo S. ELIAS P. noster apparuit in Thabor, & Christus Dominus Saulo. Aliquando est corpus verum, licet non vivum, nec naturale, sed divinitus, vel ministerio Angelorum formatum ex aere, vel ex alia materia, quæ taliter disposita, & condensata figura-

ram illam exprimit, & species immittit, quod quidem corpus non propriæ & absoluæ appellatur phantasticum (corpus enim phantasticum propriæ dictum non est corpus, sed apparentia corporis) taliter tamen solet appellari respectu corporis naturalis, moveatur enim ita ab Angelo, ut videatur moveri ab intrinseco, & ita in illo voices efformantur, ac si loqueretur naturaliter; unde cum appareat vivum, phantasticum in hoc sensu potest dici. Aliquando etiam sine corpore aliquo potest DEUS producere speciem figuræ, aut coloris in oculis, vocis in auribus, &c. vel aliunde alias sensibus immittere, & tunc salus ille, qui recipit speciem, visionem videbit, cum plures illam videre possint, quando corpus formatur.

Cœla efficiens visionum objectivarum, quando sunt per species de novo productas in sensibus, solus est ipse DEUS, nec enim Angelus ut causa principalis potest immediatè producere species etiam sensibiles, nisi mediante objecto; attrahere autem illas alibi productas in aere, facilis potest Angelo concedi, quia licet dependant ab objecto in esse, & conservari, aliud potest suppleri hæc dependentia, postquam jam sunt productæ. Quando vero sunt visiones per corpora ex aere formata, licet DEUS possit corpora illa immediatè efformare, congruentius tamen est, ut per Angelos fiat, nec hoc excedit facultas eorum.

Utrum vero DEUS assumat predicta corpora per se ipsum, quando sub aliqua figura, v.g. hominis, columba, vel ignis illi vult apparere, certum est posse fieri, & molti dicunt sic contigisse, quoties in veteri testamento sic apparebat; sic videatur docuisse Tertullianus *si. contra Iudeos.* Origenes *hom. 1. in cap. 6. 1. Isaie.* Eusebius *lib. 1. cap. 2. & ali.* Communior tamen sententia docet hoc DEUM semper vel sicutem lapidis per Angelos fecisse, qui in nomine eius apparebant & loquebantur. Hæc autem unio nec est hypostatica ad constitutendum unum lapopositum, nec per modum formæ & materiæ ad constitutandam unam naturam, sed est unio motoris ad mobile, non qualiscumque mobile, sed quod aliquo modo representet motorem, & etiam DEUM, vel alium Angelum, aut Sanctum, quos in illa figura veneramus, sicut in figura lignea, vel lapidea solemus Sanctos colere, illosque per me hononium sine mendacio Sanctos, quos representant, appellamus. De quo D. Thom. 1. p. q. 51. art. 2.

An vero anima separata, qua in celo vel purgatorio, vel in inferno sunt, similares apparitiones per se ipsas possint efficere, mihi videtur non repugnare illis, nisi forte ratione status, cum illis enim quæ sunt in carcereillo pénitentiarum exterio, ratissime dispensatur, ut appareant hominibus; ratiocinari, que in purgatorio, quamque in gloria mortalibus apparent. Absolutè tamen loquendo ex eo, quod sunt separatae, non videntur carere potentia sufficiente ad illa corpora contingenda, licet non ita expeditè sicut Angelus, qui est substantia completa; habemus enim ex Scriptura facta 1. Reg. 28. animam Samuelis corporaliter apparuisse Sauli, & Matth. 17. animam Moysis in Thabor. Communiter tamen apparitiones animarum sensibiles per Angelos, sive bonos, sive malos fieri credendum est.

Cœla denique finalis harum apparitionum multiplex assignatur ab Auctoriis. Prima, ut ho-

homo recipiens conaturali sibi modo proficiat & exciteatur ad virtutem. *Secunda*, ut sic cœlestes rives naturam humanam nobilient, dum eam induunt, & cum hominibus veluti homines conversantur. *Tertia*, in pignus conveftationis aterna, quam homines cum Angelis aliquando habebunt. *Quarta*, ut DEUS ostendat quam charaſſit illi nosſt alatus, cuius caſta ſic cœleſtis Spiritus demittit. *Quinta*, ut homo & Angelorum, & Sanctorum amorem sub illis signis experientur. *Sexta*, ut ſeipſum humiliter coram DEO, qui tantis exigit favoribus, ut in bono proficiat. *Septima* denique ad commonem vel privatum eius & aliorum utilitatem, aliquam indicando monitionem, vel committacionem, &c. De quo potest videri D. Thom. *de potentia art. 7.*

Jam ergo ad secundam partem questionis di- tendum eſt, obtinet illas appariſſiones ſenſibiles, quocumq; re modo fiant, repudiandas eſſe, ita ut voluntas nullo modo illis afficiatur, nec eis habere exoptet; neceſſe intellectus aut memorie in illis voluntariè deſineat, aut occupetur, nec eis ſenſus, ſi poſſibile faciunt, eis hauiant. Tum pro prius periculum deceptio[n]is, ſicut enim poſſunt eſſe à DEO, ſic etiam poſſunt eſſe à dæmonie, qui plures hi fallaciam in erotos in diuiniſtum, quia li ceat ſin bonae, aliiquid ſunt tamē creaſtūra, in qj; ſo voluntas non debet delectari, qid DEUM ſolum debet amare, & ejus unionem in endere, cojas ſunt media improporionata omnia ſenſibili[ta]tis; tum etiam & magis ad inuentum Dionyſii, quia ab contemplatione myſticā nullus debet unifiguris, aut imaginibus, ſed in omnium remo- tione ſub caligine illa contemplari. Videantur que docet N.B P. Joannes à Crucis in ascens. moniſti Carm. lib. 2. cap. 11. ubi ſex inconvenientia & incommoda adducit, que ex affectu ad revelationes & visiones illas reluntur. Primum deroga[tio] fidei. Secundum detentio spiritus. Terrium proprie[te]tate spiritualis. Quartum impediti[on]em uilitatis ipsius visionis. Quintum jactura divina[rum] gratiarum & favorum. Sextum fallaciam de monum ingressum apterit.

Contra primam partem resolutionis objecies primi, ſi uno motoris ad mobile ſufficit ad hoc, ut Angelus dicatur allumere corpus, ſequitur, quod Angelus motor celeſtis dicatur allumens cor pus cœleſtis: & quod Angelus, qui movebat lin- giam aſina Balæni, aut qui per ſerpentem affatus est Eym, ad qui per lingua arreptuum voces formant, ea co-pora allumplifſe, quod communiter negatur. Hoc argumentum folotum manet ex his, que diximus, non ſufficere unionem motoris ad mobile, a cumque, ſed ad mobile aliquo modo repræalentans proprietas motoris.

Quod D. Thom. in 2. diff. 3. queſt. 1. art. 3. ſic explicat: *Corp[us] assumptum ab Angelo non habet re- ritatem illius naturæ, que ostendatur. Vnde & si ali quando Angelus bonus, vel malus moveat corpus atque- juis veri animali, non dicatur proprie illud assumere;* ſicut non dicatur Angelus affirmat linguan aſinam, per quam loquutus eſt Balæni, nec dæmon corpus bonum, quem vexat; cuius ratio eſt: quia proprietates que ſecundum veritatem ſunt in aliquo corpore, ducunt in cognitionem principiorum ſubiecti, & non actu in cognitionem ſubstantie ſpirituum: que dæmon est rotundius viſiōrum formationum ſecundum Dionyſium. Hec D. Thom.

Objecies ſecundo, Si corpus allumptum repræ- lemtat proprietas motoris, ſequitur, quod vel

motor non ſit Angelus, vel quod DEUS num- quam apparuit, nec poſſit apparet in predicationis corporibus: ſed hoc eſt contra ea, que ſupra di- gaſſit: ergo non eſt neceſſe, quod illas repræficiat. Resp. negando maiorem, quia corpus allumptum repræficiat proximè & immediate proprie[tes] Angelii motoris, remoto vero, & ultimato repræficiat eam proprie[tes], ſed virtutes intelligibilis DEI, vel Angelii superioris, cujus vi- ces gerit, quod N. Salmant. & alii Authores ad predicationem q.d. Thom. explicitant exemplo fe- natus Regii, qui nomine Regis aliquid diſponit, talis enim diſpoſitio proximè, & in actu exercicio Senatum repræficiat, remoto vero Regem, cujus nomine fit.

Objecies tertio, visiones & apparitions ſuper naturales ſolent fieri in raptu, & aliquando etiam per ſomnium; ſed in raptione poſſunt ſenſus extermi percipere objectum apparenſem: ergo non datur viſio respectu ſenſuum exterorum. Resp. diſtingui[m] majorem, viſiones imaginaria[rum], aut intellectuales conced. corporales & externe neg. Viſiones enim intellectuales ſolent fieri cum raptu omnium ſenſuum exteriorum, & interiorum, & aliquando in ſomniis, ne per objecta ſenſibilitate percurbitur attentionis intellectus; viſiones etiam imaginaria[rum] ſolent fieri cum raptu & ſuſpensione ſenſuum exterorum, ne confundantur cum aliis objectis, & ſi in ſomniis ſiant, excitator imaginatio remanentibus exteris ſenſibus ſopitis. At vero viſiones corporales, & externe nec ſunt in raptu, nec in ſomniis, quia ut percipiuntur debent ſenſus extermi eſſe ſolari, imaginatio exercita & libera, & intellectus, ad quem tendunt, attentus.

Contuta ſecunda partem objecies, imagines Christi & Beatorum non impediunt unionem & contemplationem; neceſſe ſunt repellenda, ſed veneranda; ſed viſiones eſte in Christi & Beatorum non diſferunt: quod hoc ab aliis imagibus: ergo etiam non ſunt rejičenda, ſed veneranda & reinenda. Major v. deute illi ſententia Sanctorum, & Conciliorum, ut habeatur in decretis ferme Synodigen. Can. 83. Niceni 1. action. 3. & denique Trident. ſeff. 25. que chantur & admittuntur à Doctribus communiter cum D. Thom. 3. part. queſt. 25. Minor prob. quia ad venerationem imagibus debitam non refert ſanctitas, aut ma- liea pietatis: ergo quāmvis timeatur, viſiones eſte à dæmoni factas, ſi in illis repræficiantur imago Christi, aut Sanctorum, non ideo debemus illas fugere aut rejičere.

Reſp. diſtingui[m] majorem, non impediunt unionem & contemplationem, ſi debito cultu, & ut par eſt, venerantur, conced. ſi indebet, & ſuperfluo, vel imperfecte neg. Tunc enim indebet colinor, quando affectus magis eſt ad oī ſanctum, quam ad imaginem; vel magis eſt ad imaginem taliter aut taliter depictam, quam ad prototypum illarum. Quid expreſſe habeatur in Concil. Trid. loco citato ſus verbis: *Imagini[bus] porr[oc] Christi, Deiparae Virgini, & aliorum Sanctorum, in templo praeservantibus & retinendas, ei[us]que debitum honorem, & venerationem impetrantam, non quod credantur in ſe aliqua in in divinitas, vel virtus, propter quam sunt colendae, vel quod ab eis sit aliiquid petendum; vel quod fiducia in imaginibus ſit ſigilla, veluti olim fu- bat a Gentilibus, qui in idola ſpem ſuauo collocauerunt, ſed quoniam honos, qui exibetur, referunt ad prototypa, que illa repræficiant, & per imagines quia oſculantur, & coram quibus caput aperimus, & pro-*

cum-

cumbimus Christum adoremus, & Santos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur, &c.

Sicut igitur imagines lancæ devotionem excitant, & ut par est veneratae, ad contemplationem & visionem disponunt, ita cultus indebitus, vel affectus ad ornatum & figuram taliter depictam, nimiaque imaginum copia magis ad ostensionem & curiositatem, quam ad devotionem aggregata, plurimum obest vera devotioni, paupertati spiritus, liberati affectus, & unioni cum DEO, de quo agit N. B. P. lib. 3 ascensus montis Carm. cap. 14. & cap. 34. & 35.

Ad minorem resp. representationes visibles Christi, & Sanctorum non differre quidem in hoc ab aliis imaginibus, excepto periculo deceptionis, quippe sicut dæmonis interventu possunt aliquid fallitum revelare, aut consilere noxiū : possunt etiam animam alicere ad similes appetendas apparitiones, & alia vanæ, & periculosa ingerere. Qui autem eas non appetit, nec admittit, sed fugit ac metuit, & simpliciter ob gloriam DEI, & propriam perfectionem orationi vacare cupit, tria illa facienda sunt (ut docet Alvarez de Paz lib. 5. part. 3. cap. 10.) primò Christum sibi apparentem, vel Sanctum reverenter & devotè suscipiat, & congrua adoratione vel cultu se illi submittat. Nam quāvis ille esset diabolus, nullum est in hac adoracione periculum, ex quo ipse non diabolum adorat, nec veneratur, sed Christi, aut Sanctorum imaginem sibi ostensam, que adoratio non in Idolum fertur, sed in Christum representatum terminatur. Secundò magistrum spiritualium consulat. Tertiò vitam cœlestem agat, ut pote ad cœlestem conversationem admittendus, &c.

Denique quod magis concernit doctrinam S. Dionysii, visiones, que Deitatem sub aliqua forma corpora representant, ideo removenda sunt, quia scimus DEUM nec corpus, nec figuram habere, aliudque esse diversum ab omnibus, que possunt videri, & cognosci in hac vita, illasque imagines, in quibus ipse appetet, esse tantum indicia eum ibi particulariter inesse, tamquam in vestigiis pedum suorum, cum in caligine & sub nulla forma debeat contemplari. Visiones corporales & externas egregie more suo exponit N. Michael de Fon. e lib. 1. operu supra laudat. cap. 11. & 12.

QVÆSTIO XXVI.

Qualiter siant visiones imaginariae, que dicuntur spirituales, & an similiter removende sint?

R Evelationes & visiones istas s̄apē contigisse conlat ex Scriptis, ubi DEUS vel Angelus s̄apē in somniis apparuit, ut Regi Gerasæ Genes. 20. Jacob Gen. 46. Similiter Abraham, Salomon, & aliis; & in novo testamento, D. Josepho, Magi, &c. & de illis agit D. Thom. pluribus locis, qui 2.2. quest. 174. art. 1. ad 3. docet maiores virtus imaginariae praefandas esse in vigilia, quam in somno, ut revelationibus interna sit propter exteriorum impedimenta separanda. Et ideo quæ in vigilia sunt, ut plurimum solent esse cum raptu, & suspensione sensuum extenorum, ut supra diximus. Et quæ ita sunt vel in somnis, facile intelligitur esse imaginarias, & non externas,

item si clausis oculis eas nihilominus videamus.

Ea est ergo visio imaginaria, que immediate ab imaginatione sine sensuum exteriorum cooperatione percipitur, indequæ ad intellectum derivatur; interdum autem sit per modum visionis circa colores, luceas & figuræ; interdum per modum auditionis circa sonos & voces; interdum etiam ad modum aliarum sensationum olfactus, gustus & tactus. Unicus enim sensus internus omnia percipit, que per plures exteros percipiendas essent, harum quæ tam sunt imperfectæ, rem representantes cujus statim quis obliscitur, sic ut accidit Nabuchodonosori Dan. 2. Aliae sunt perfectæ, que quidem remanent in memoria, sed significatio earum occultatur, ut Pharaoni Gen. 41. Aliae perfectiores, que remanent in memoria, & significatio earum datur intelligi, saltem postea. Ex illis etiam aliquæta apparent in imaginatione, ut paret homo tunc oculis eas videre, ut Petrus putavit Act. 12. Aliae autem intelliguntur in sola imaginatione fieri. Causæ harum visionum formaliter sumptuarum pro ipsis actibus imaginationis cognoscantis constat ex sopra dictis de sensibilibus.

Loquendo verò de visionibus objectivis imaginatis, cum ad illas non requiratur præterita objecti immittenis species, sed tota species, que conservantur in memoria, vel de novo infunduntur, causa formalis est ipsa res, seu imago representata; causa materialis est entitas speciei, in qua representatur; efficiens speciem, si de novo infundatur, solus DEUS, si fiat ex præhabitibus in memoria per excitationem vel peculiariæ coordinationem illatum; causa excitans & coordinans est Angelus bonus, ut Minister DEI, vel Angelus malus, ut decipiat, vel etiam ex aliquo homore, aut causa naturali taliter possunt excitari, ut homo sibi persuaderat supernaturales visiones esse cum non sint, ut enim dicit D. Thom. 2.2 quest. 137. art. 2. sicut ex paucis litteris alphabeti plures dictiones & paginas componimus, ita ex species præhabitibus in memoria potest DEUS vel Angelus vel homo ipse alias compondere, ut plura alia objecta representent, ut ex species auri, & montis montem aureum, &c.

Causa finalis ex dictis de visionibus externis potest colligi: DEUS enim animam ad sui unionem exaltare volens juxta modum ipsius, non statim de uno extremo ad aliud transfert, sed prius sensus exteros perficiendo supernaturaliter per sensibiles apparitiones, deinde interior, postea intellectum: ita ut visiones externæ sint magis propriæ incipientium, imaginariae proficientium, intellectuæ perfectiorum; quāvis multoq; indiscriminatim in quolibet statu aliquæ utriusque generis revelationes communica- ri soleant. Ut tamen docet M. N. S. TERESIA cap. 28. vite sua, & cap. 9. mansioni 6. Visio imaginaria, quando vera est, magis prodest, quam ordinaria intellectualis (excepta illa sublimi intellectuæ qualis, quam in statu intime unionis anima experit)atio, inquit, est, quia visio imaginaria conformior est naturæ humanae, nam cum ejus species imaginationi remaneant impressa, dici durat, & ejus memoria faciliter recurrit, ut anima bene & utiliter sepius in ea occupetur. Si autem talis visio fuerit Christi Domini, combatiri solet illam in intellectuæ, ita ut per imaginariam representetur humanitas sacratissima, & per intellectualem Divinitas cognoscatur, saltem confusa. Exemplum